

VÅRENS ANKOMST

Hej

Det börjar bli vår i luften och det är en bra tid att ta sig ut i naturen. Fenologi är läran om vårens ankomst och för att göra fenologiska studier behöver man bara gå ut i naturen och använda sina sinnen. Häftet ska vara till hjälp vid era studier och locka eleverna att ta sig ut och möta våren.

Vad kan du lära dig:

- Vid vilken tid växterna blommar.
- Vid vilken tid flyttfåglarna kommer
- Vid vilken tid insekter blir aktiva
- Hur man mäter temperatur
- Rapportera dina vårtecken på Internet

Vi har upplevt det som en extra kick för eleverna att få rapportera direkt sina iakttagelser interaktivt.

1. På Kristianstads hemsida kan eleverna läsa om vårtecken, rapportera vårtecken och direkt kika på sin eller andras rapporter. De sorteras i databas efter landskap, vårtecken och datum. www.vattenriket.kristianstad.se
2. Vill man se vårens ankomst lite mer internationellt så finns Baltic Sea Project, man kan då följa exempelvis en Sädesärlas inflyttning runt Östersjön. För att få tillgång till mailing lista går man in på <http://b-s-p.org> gå därefter till ”program” och välj ”phenological studies”. Vill ni få tillgång till själva protokollet gå in på skolverkets hemsida. http://www.skolverket.se/baltic_sea/pheno.html
3. På den här hemsidan finns bra information om vinterekologi <http://student.educ.umu.se/~d0010-36/>

Lycka till

Viaskolan
Skolgatan 35-37
149 30 Nynäshamn

Tel
08 520 73565

Fax
08 520 38590

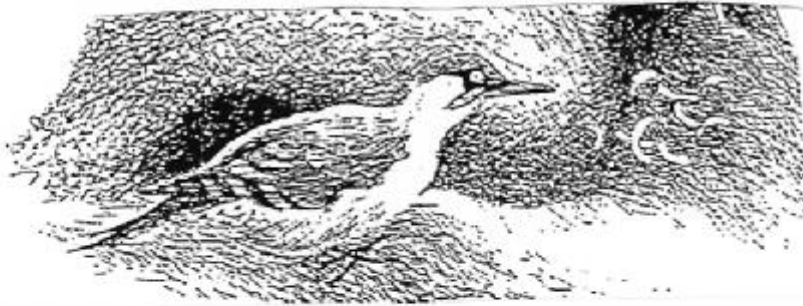
Mobil
070 638 85 90

E-post: mats.wejdmark@naturskolan.pp.se E-post: robert.lattman@naturskolan.pp.se

Nu kan du bli värforskare:

Under våren och fram till sommaren kan ni undersöka vårens ankomst till Nynäshamn. Under varje vecka turas ni om att samla fakta om **en växt, en fågel, en insekt, ett träd eller djur**. Ni får själva välja vad ni vill berätta om. Nedan ser du vilka växter och djur som du kan lära dig mera om. Du kanske redan känner igen några av dessa? Nu har du chansen att lära dig ännu mer om citronfjärilen, kattugglan, blåsippa osv.

<i>VÄXTER</i>	<i>FÅGLAR</i>	<i>SMÅKRYP</i>	<i>TRÄD</i>	<i>DJUR</i>
Tussilago	Stare	Nässelfjäril	Björk	Skogsödla
Blåsippa	Tofsvipa	Citronfjäril	Hassel	Huggorm
Kabbleka	Sädgås	Stackmyra	Sälg	Groda

Styvmorsviol	Sädesärla	Spindel	Äppelträd	Padda
Maskros	Skrattmås	Snigel	Ask	Näbbmus
Daggkäpa	Ladusvala	Daggmask	Rönn	kopparödla

Gullviva	Knölsvan	Gräshoppa
Liljekonvalj	Sv flugsnappare	Trollslända
Smultron	Gök	Skräddare
Penningört	Lövsångare	Mygga
	Kattuggla	Humla

Naturkalendern

På nästa sida hittar du en kalender från mars till juni. De växter och djur som fanns på förra sidan, finns här inskrivna när de *normalt* anänder till Nynäshamn. Du ska nu under våren vara *vårforskare* och ta reda på när våren kommer till Nynäshamn.

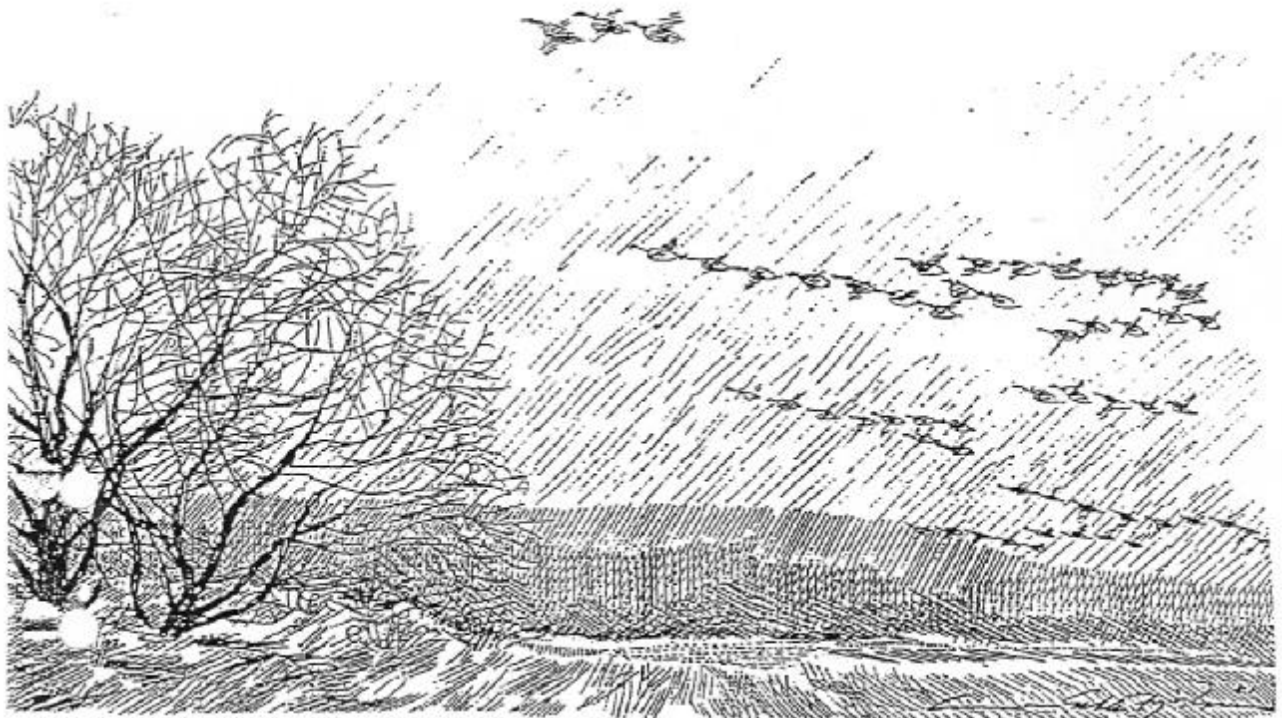
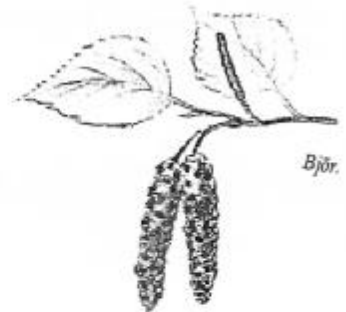
På tomma delen i kalendern ska du fylla i när du ser en växt, en fågel, ett småkryp, ett träd eller ett djur skriv datum då du ser växten, fågeln, trädet, småkrypet eller djuret första gången.

Du kan också notera andra växter och djur som inte finns med i kalendern, som till exempel nyckelpiga, vitsippa.

Kom ihåg att du även ska vara vårforskare under helgen.

Varje dag bör ni i klassen plocka fram det här häftet och fylla i vad ni sett ute i naturen, på skolgården eller där du bor.

**Spar vår häftet till nästa år och jämför.
Är det skillnader när ni ser växten, djuret?
Varför?**

Årstiderna

Årstiderna kan delas in efter dygnets medeltemperatur.

Årstid	Dygnets medeltemperatur
Höst	+10°C – ±0°C
Vinter	under ±0°C
Vår	±0°C – +10°C
Sommar	över +10°C

Tabellen nedan visar när årstiderna i genomsnitt börjar och hur många dagar de varar på sex olika platser i Sverige. Titta efter på kartan var de ligger.

Ort	Höst		Vinter		Vår		Sommar	
	börjar den	antal dagar	börjar den	antal dagar	börjar den	antal dagar	börjar den	antal dagar
Gällivare	25/8	46	10/10	201	29/4	43	11/6	75
Falun	16/8	57	12/11	141	2/4	51	23/5	116
Stockholm	25/9	63	27/11	120	27/3	58	24/5	124
Växjö	24/9	68	1/12	110	21/3	58	18/5	129
Kalmar	4/10	75	18/12	86	14/3	69	22/5	135
Lund	4/10	80	23/12	71	4/3	73	16/5	141

Som du ser är det stora skillnader på årstidernas början och slut på olika platser i Sverige.

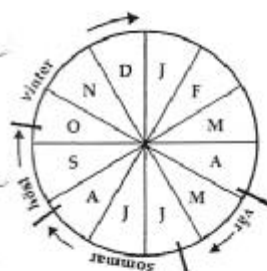
Våren kommer aldrig samtidigt över hela landet.

Sommaren är mycket längre i söder än i norr.

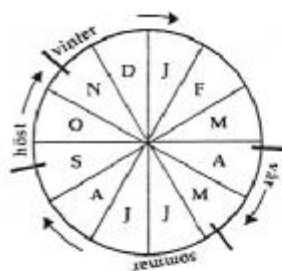
Men det kan också vara stora skillnader mellan olika år för ett år kommer t.ex. hösten tidigt, ett annat år kan vintern vara ovanligt lång.

Färglägg cirklarna med hjälp av tabellen – vintern blå, våren grön, sommaren gul,

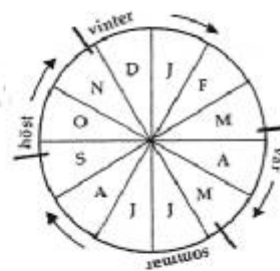
hösten röd. Då syns skillnaderna tydligare.

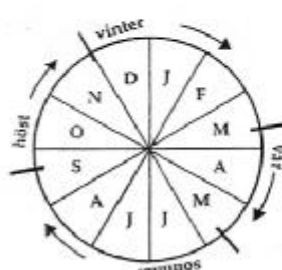
Gällivare

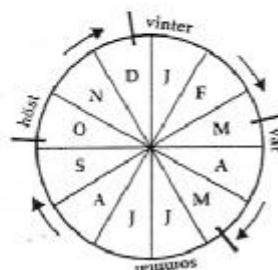
Falun

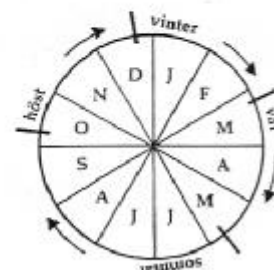
Stockholm

Växjö

Kalmar

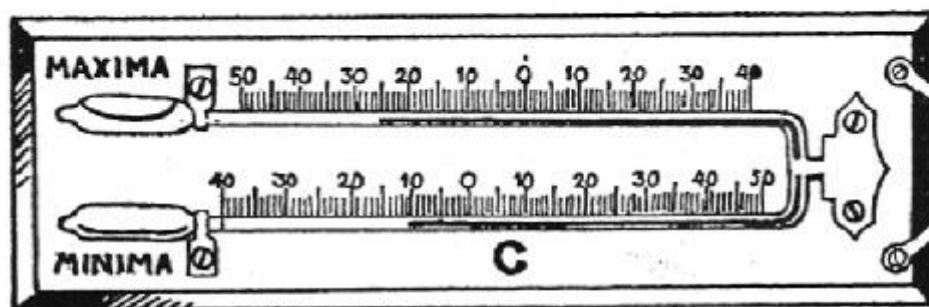
Lund

Fakta om våren

Våren börjar när dygnets medeltemperatur i genomsnitt överstiger 0 grader. Sommar blir det när dygnets medeltemperatur överstiger +10 grader. Normalt börjar våren i Nynäshamn den 27 mars och slutar den 23 maj.

Hur mäter vi temperaturen?

För att räkna ut dygnets "medeltemperatur" behövs en särskild s.k. maximi och minitermometer. På den kan man avläsa den högsta och lägsta temperaturen under en period. För att få reda på dygnets medeltemperatur avläser du högsta och lägsta temperaturerna under en dag och en natt. Lägg sedan ihop dessa temperaturer och dela med 2 så får du fram dygnets medeltemperatur.

Tänk på att termometern ska sitta så att den aldrig blir belyst av solen.

Mars

KALENDER FÖR NYNÄSHAMN.

NORMALT DAG TEMP EGNA OBSERVATINER
DATUM

	1		
	2		
	3		
	4		
	5		
	6		
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		
	13		
	14		
Tofsvipa	15		
	16		
	17		
Hassel blommning	18		
	19		
	20		
Stare	21		
	22		
	23		
Tussilago	24		
	25		
Sälg "kiss "	26		
Kattugglans vårläte (hoar)?	27		
	28		
Nässelfjäril	29		
	30		
	31		

MAJ

KALENDER FÖR NYNÄSHAMN

NORMALT DAG TEMP EGNA OBSERVATIONER
DATUM

Maskros	1		
Lövsångare	2		
Skrattmås	3		
	4		
Styvmorsviol	5		
	6		
Ladusvala	7		
Huggorm	8		
Mygga	9		
Björklöv 1 cm	10		
Snigel	11		
Daggekåpa	12		
Grodrom	13		
Sv flugsnappare	14		
	15		
	16		
Skogödla	17		
Daggmask	18		
	19		
Gullviva	20		
	21		
Gök	22		
	23		
	24		
	25		
Gräshoppa	26		
	27		
	28		
	29		
Liljekonvalj	30		
	31		

JUNI

KALENDER FÖR NYNÄSHAMN

NORMALT DAG TEMP EGNA OBSERVATIONER
DATUM

Trollslända	1		
	2		
Penningört	3		
	4		
Smultron	5		
	6		
Skräddare	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		
	13		
	14		
	15		
	16		
	17		
	18		
	19		
	20		
	21		
	22		
	23		
	24		
	25		
	26		
	27		
	28		
	29		
	30		
	31		

